

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจำแนกแตกต่างเชิง
โครงสร้างกับการพัฒนาของประชากร : ศึกษา
เฉพาะกรณีประชากรในอำเภอเมือง และอำเภอ
บ่อทอง จังหวัดชลบุรี

(The Relationship Between Degree of
Structural Differentiation and Development
of People : A case study of People in
Amphoe Muang and Amphoe Bothong, Changwat Chonburi)

ชื่อผู้เขียน

นางสาววิภาพันธ์ ก่อเกียรติจักร
(Miss Wipaphan Korkeatkachorn)

คณะ

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร. เสรีน ปุณณะหิตานนท์

ปีการศึกษา

2529

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจำแนกแตกต่างเชิง
โครงสร้างกับการพัฒนาของประชากร : ศึกษาเฉพาะกรณีประชากรในอำเภอเมือง
และอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี" มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ ตลอดจนวิธีการในอันที่จะสร้างเครื่องวัด
การเปลี่ยนแปลงในด้านอาชีพ ซึ่งเครื่องวัดดังกล่าวในที่นี้ คือ เครื่องชี้ระดับการจำแนก
แตกต่างเชิงโครงสร้างของอำเภอที่ทำการการศึกษา

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้าง
ด้านอาชีพ ซึ่งครอบคลุมทั้งประเด็นความหลากหลาย และความซับซ้อนในโครงสร้าง
ด้านอาชีพของอำเภอที่ทำการศึกษากับระดับการพัฒนาของประชากรในมิติอนาคตนิยม
ปฏิบัตินิยม ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ และความไม่สมบูรณ์ของอำเภอดังกล่าว
ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัยทางความคิด และทางด้านกายภาพ
อื่น ๆ กับการพัฒนาของประชากร (ความเจริญทางด้านจิตใจ)

3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างกับระดับการพัฒนาของประชากร

4. เพื่อประเมินแนวความคิดของนักวิชาการชาวตะวันตกในเรื่อง "ทันสมัยแต่ไม่พัฒนา"

การเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การใช้มาตรวัดความหลากหลาย และความซับซ้อนภายในโครงสร้างด้านอาชีพ แสดงระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างที่ต่างกันของอำเภอที่ทำการศึกษาจากการใช้มาตรวัดพบว่า อำเภอเมือง เป็นอำเภอที่มีระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างด้านอาชีพสูง และอำเภอบ่อทอง มีระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างด้านอาชีพต่ำ

2. การใช้แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ลูกจ้าง นายจ้าง พนักงาน และข้าราชการทั้งสิ้น 126 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากอำเภอเมือง 66 คน และอำเภอบ่อทอง 60 คน จากสถานประกอบการด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ บริการ อุตสาหกรรม สาธารณสุข และค้าขาย สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ไคสแควร์ และ Fisher Exact Test เฉพาะในกรณีที่ประชากรรวมเท่ากันหรือไม่เกิน 30 ทั้งนี้โดยใช้ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างรวมของอำเภอทั้ง 2 อำเภอ นั้นระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาของประชากร ในลักษณะที่อำเภอซึ่งมีระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างสูงมีระดับการพัฒนาของประชากรโดยส่วนรวมสูงกว่าอำเภอที่มีระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างต่ำกว่า ทั้งนี้เป็นการพบภายใต้เงื่อนไขว่า กลุ่มตัวอย่างในอำเภอที่มีระดับการจำแนกแตกต่างเชิงโครงสร้างต่างกัน เป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างที่มีการชนวนขยายหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งการพูดคุยหาความรู้จากผู้อ่านด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในระดับสูง ผลการศึกษาพบความแตกต่างในระดับการพัฒนาของประชากรเช่นเดียวกัน

อนึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างของสถานประกอบการกันเดียวกัน
ที่ซับซ้อนต่างกัน พบว่ามีเพียงสถานประกอบการ 2 คำนเท่านั้น คือ คำนบริการและ
ค้าขาย ที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการพัฒนาของประชากรต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบ
อาชีพในสถานประกอบการค้าบริการ และค้าขายที่ซับซ้อนมากกว่ามีระดับการพัฒนาสูง
กว่ากลุ่มตัวอย่างในสถานประกอบการที่เรียบง่ายที่ซับซ้อนน้อยกว่า